

Γιατί φοβούνται το Κρυφό Σχολειό?

Γράφει ο **Κωνσταντίνος Χολέβας** – Πολιτικός Επιστήμων

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου 1821 θα συνοδευθεί από τη μονότονη προσπάθεια κάποιων «προοδευτικών» να ξαναγράψουν την Ιστορία. Μόνιμος στόχος των συγκεκριμένων διανοουμένων και αρθρογράφων είναι το Κρυφό Σχολειό. Το χαρακτηρίζουν μύθο και το χλευάζουν. Προφανώς διακατέχονται είτε από άγνοια είτε από εμπάθεια. Αντιλαμβάνομαι ότι οι στόχοι τους είναι δύο. Πρώτον να υποβαθμίσουν τον πατριωτικό ρόλο της Εκκλησίας και δεύτερον να εξωραϊσουν την Οθωμανική Αυτοκρατορία και να την παρουσιάσουν φιλελεύθερη και ανεκτική.

Ας έλθουμε στον πρώτο στόχο τους. Τους ενοχλεί η υπενθύμιση ότι στα δύσκολα χρόνια της δουλείας η Ορθόδοξη Εκκλησία και οι κληρικοί ανέλαβαν την εκπαίδευση και την εθνική αφύπνιση των υποδούλων. Δεν θα καταφύγουμε σε μαρτυρίες Ελλήνων της εποχής εκείνης. Θα θυμίσουμε τί έγραφε σε επιστολή του ο Ρωμαιοκαθολικός Γκέρλαχ, πάστορας της Γερμανικής Πρεσβείας της Κωνσταντινουπόλεως το 1575. Αντιγράφουμε από το σπουδαίο σύγγραμμα του συγχρόνου μας Γερμανού Ρωμαιοκαθολικού κληρικού και Νεοελληνιστή Γκέρχαρντ Ποντσκάλσκι «Η Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας», (ελληνική έκδοση Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, 2005): «Πουθενά σε ολόκληρη την Ελλάδα δεν ευδοκίμει η μελέτη. Δεν υπάρχουν δημόσιες ακαδημίες ή καθηγητές, με εξαίρεση τα κοινά σχολεία, όπου διδάσκονται τα αγόρια ανάγνωση με το Ωρολόγιο, την Οκτώηχο, το Ψαλτήριο και άλλα βιβλία που χρησιμοποιούνται στις ακολουθίες. Ελάχιστοι όμως από τους ιερείς και τους μοναχούς κατανοούν πραγματικά αυτά τα βιβλία» (σελ. 86). Να, λοιπόν, που ένας Γερμανός κληρικός του 16ου αιώνας, ο οποίος δεν είχε κανένα λόγο να κατασκευάζει μύθους υπέρ του Ορθοδόξου κλήρου, παραδέχεται σε επιστολή του προς τον Γερμανό λόγιο Μαρτίνο Κρούσιο, ότι οι μοναχοί και οι κληρικοί ήταν οι μόνοι που αγωνιζόντουσαν κατά την περίοδο εκείνη να μορφώσουν τα Ελληνόπουλα, παρά τα δικά τους μορφωτικά κενά.

Ερχόμαστε τώρα στην προσπάθεια των κατασκευαστών της «προοδευτικής Ιστορίας» να εξωραϊσουν την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Υποστηρίζουν ότι δεν υπήρχε καταπίεση εις βάρος της παιδείας των Ορθοδόξων Ελλήνων. Ας δούμε όμως πώς περιγράφει το κλίμα του 17ου αιώνας ένας επιφανής Έλληνας που τελικά έχασε την ζωή του λόγω της υπερβολικής τόλμης του. Καταθέτουμε τη μαρτυρία του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Λουκάρεως, ο οποίος στραγγαλίστηκε

το 1638 από τους Τούρκους. Έγραφε το 1616 σε μία πραγματεία του- προκήρυξη προς τους Έλληνες: « Ημπορούσι να ειπουν οι Λατίνοι... μάθημα και σοφίαν δεν έχετε, αμή είσθε δούλοι και έχετε τους Τούρκους πάνω από τα κεφάλια σας... Όσον πως δεν έχομεν σοφίαν και μαθήματα αλήθεια είναι.... Η πτωχεία και η αφαίρεσις της βασιλείας μας το έκαμαν και ας έχωμεν υπομονήν». Ομολογεί ο Πατριάρχης με αρκετό θάρρος ότι οι Έλληνες δεν είχαν «μαθήματα», δηλαδή σχολεία, διότι ήσαν υπόδουλοι. Έχασαν το κράτος τους και λόγω εχθρικής καταπίεσης δεν μπορούν να μορφωθούν, με αποτέλεσμα να τους ειρωνεύονται οι Δυτικοί Χριστιανοί.

Επισημαίνουν οι αμφισβητίες: Μα καλά τον 18ο αιώνα έχουμε πλέον αξιόλογα ελληνικά σχολεία στα Γιάννενα, στην Κοζάνη, στην Σμύρνη, στο Άγιον Όρος κλπ. Και ο Πατροκοσμάς σχολεία ίδρυε. Απαντούμε ότι την εποχή εκείνη είχε χαλαρώσει κάπως η Οθωμανική αυθαιρεσία λόγω πιέσεων έξωθεν. Όμως και τότε ακόμη υπήρχε ανάγκη για κρυφά μαθήματα. Γιατί; Την απάντηση δίνει ο Γάλλος δημοσιογράφος Ρενέ Πυώ στο βιβλίο του « Δυστυχισμένη Βόρειος Ήπειρος» (ελληνική έκδοση ΤΡΟΧΑΛΙΑ, Αθήνα χ.χρ.): Ο Πυώ ακολούθησε το 1913 τον Ελληνικό Στρατό που απελευθέρωσε την ενιαία Ήπειρο και διηγείται τί άκουσε σχετικά με την Τουρκοκρατία στο Αργυρόκαστρο: «Κανένα βιβλίο τυπωμένο στην Αθήνα δεν γινόταν δεκτό στα σχολεία της Ηπείρου. Ήταν επιβεβλημένο να τα προμηθεύονται όλα από την Κωνσταντινούπολη. Η Ελληνική Ιστορία ήταν απαγορευμένη. Στην περίπτωση αυτή λειτουργούσαν πρόσθετα κρυφά μαθήματα, όπου ο νεαρός Ηπειρώτης μάθαινε για τη μητέρα πατρίδα, διδασκόταν τον εθνικό της ύμνο, τα ποιήματά της και τους ήρωές της» (σελ 126). Ένας Γάλλος πολεμικός ανταποκριτής καταγράφει χωρίς φόβο και πάθος την κατάσταση της παιδείας στον τομέα της παιδείας στις αρχές του προηγούμενου αιώνας. Κρυφά μαθήματα για τα ελληνόπουλα. Αυτή είναι η αλήθεια, την οποία οι δήθεν προοδευτικοί θέλουν να αγνοούν. Αλλά οι μαρτυρίες τούς διαψεύδουν.

Αδιάψευστοι μάρτυρες είναι τα τοπωνύμια. Στην Πελοπόννησο, στην Κρήτη, στη Βοιωτία, στις Κυκλάδες, στην Ήπειρο, στη Μακεδονία, στη Μικρά Ασία, παντού όπου έζησε ο Ελληνισμός διασώζεται ακόμη το τοπωνύμιο Κρυφό Σχολειό. Δεν μπορεί σε τόσα διαφορετικά μέρη να.....έπαθαν οι κάτοικοι ομαδική παράκρουση! Η προφορική παράδοση από γενιά σε γενιά διέσωσε στην ιστορική μνήμη την αλήθεια για το Κρυφό Σχολειό. Αυτήν ακριβώς που περιγράφει ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη Φώτιος Χρυσανθόπουλος ή Φωτάκος, όταν γράφει στον Α΄ τόμο των Απομνημονευμάτων του (σελίδα 46) ότι τα ελληνικά μαθήματα επί Τουρκοκρατίας τα είχαν αναλάβει οι ιερείς και σε ορισμένες περιόδους αυτά «εγίνοντο εν τω σκότει και προφυλακτά από τους Τούρκους»!

Όσοι ενδιαφέρονται για πληρέστερη διερεύνηση του θέματος μπορούν να βρουν δεκάδες μαρτυρίες για τα βάσανα της παιδείας επί Τουρκοκρατίας στο βιβλίο του Γεωργίου Κεκαυμένου με τίτλο «Το Κρυφό Σχολειό- Το Χρονικό μιας Ιστορίας» (Εναλλακτικές Εκδόσεις, 2013). Χρήσιμα στοιχεία περιέχει και το φυλλάδιο της Αποστολικής Διακονίας με τίτλο: «Το Κρυφό Σχολειό- Μύθος ή Πραγματικότητα;». Καλή μελέτη!

Άρθρο στην εφημερίδα **ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΛΗΘΕΙΑ**, Τετάρτη 22 Μαρτίου 2017